

SYLABY NA MATURITNÚ SKÚŠKU Z GEOGRAFIE

5 – ročné bilingválne štúdium

(pomôcky: atlas sveta, atlas sveta pre stredné školy, glóbus, slepé mapy)

ÚVOD DO GEOGRAFIE, PLANÉTA ZEM, MAPA

- uviesť a načrtnúť postavenie geografie v systéme vied
- vysvetliť význam geografie na konkrétnych príkladoch
- krajinná sféra Zeme, jej zloženie a hranice, náčrt
- planéta Zem, Mesiac, slnečná sústava
- pohyby Zeme a ich geografické dôsledky, pásmový a miestny čas
- určovanie vzdialenosti medzi dvoma bodmi na zemi na konkrétnom príklade
- slapové javy a ich význam pre ľudstvo
- mapa, mierka a obsah mapy, konkrétne príklady v atlase

FYZICKÁ GEOGRAFIA

Atmosféra

- charakteristika atmosféry a jej vrstiev
- charakteristika podnebných pásiem na Zemi s názornými príkladmi v mape
- všeobecná planetárna cirkulácia vzduchu v troposfére, sezónne a miestne vetry – vysvetlenie princípu, ich význam a náčrt
- znečistenie ovzdušia – príčiny a dôsledky

Hydrosféra

- svetový oceán – základné pojmy, reliéf dna, chemické a fyzikálne vlastnosti, dynamika a hospodárske využitie
- vodstvo súše – základné pojmy, rieky (režimy odtoku riek), jazerá, umelé vodné nádrže, ľadovce, stála snehová pokrývka, podpovrchová voda – charakteristika, význam, využitie
- ekologické problémy spojené s ubúdaním ľadovcov, znečistením vody, ...

Litosféra

- litosféra – základná charakteristika
- pohyb litosferických dosiek
- endogénne procesy Zeme – charakteristika, dôsledky, formy vzniknuté endogénnou činnosťou - konkrétne príklady zo sveta

Georeliéf

- exogénne procesy – charakteristika, formy vzniknuté exogénnou činnosťou – konkrétne príklady zo sveta alebo zo Slovenska

Pedosféra

- pôda, pôdna štruktúra, faktory vzniku pôd
- pôdne typy Zeme – charakteristika, lokalizácia, vlastnosti
- pôdne typy strednej Európy a Slovenska – charakteristika, lokalizácia, vlastnosti
- charakteristika a porovnanie vybraných pôdných profilov Zeme
- zákonitosti zonálnosti a azonálnosti na príkladoch pedosféry Slovenska alebo sveta

Biosféra

- charakteristika bioklimatických pásiem a zón Zeme, lokalizácia, konkrétne príklady s využitím atlasu
- vplyv človeka na biosféru
- zákonitosti zonálnosti a azonálnosti na príkladoch biosféry Slovenska alebo sveta

HUMÁNNA GEOGRAFIA

Obyvateľstvo

- rozmiestnenie obyvateľstva, hlavné koncentrácie obyvateľstva vo svete, prírodné a socioekonomické faktory rozmiestnenia, príklady s využitím atlasu
- urbanizácia
- prirodzený pohyb obyvateľstva – charakteristika, jednotlivé procesy, príklady s využitím atlasu
- mechanický pohyb obyvateľstva – charakteristika, príčiny, motivácie, typy príklady s využitím atlasu
- štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku (vekové pyramídy – náčrt, popis, typy)
- rasová a etnická štruktúra – základné rasy: znaky a výskyt, miešanie rás, príklady s využitím atlasu
- jazyková štruktúra (pojmy), národnostná štruktúra, religiózna štruktúra (svetové náboženstvá) – príklady s využitím atlasu

Sídla

- základné pojmy, typy sídel - vysvetlenie, rozdiely medzi nimi, konkrétne príklady s využitím atlasu
- veľkostná, funkčná a hierarchická štruktúra – charakteristika, teórie
- urbanizácia – základné pojmy, súčasné trendy, rozdiely urbanizácie v rozvinutých a rozvojových krajinách,
- príklady na najväčšie mestské oblasti na svete

Hospodárstvo a priemysel

- základné pojmy, členenie národného hospodárstva
- lokalizačné činitele priemyselnej výroby – charakteristika, ich zmeny
- rozmiestnenie priemyslu – tradičné priemyselné regióny, súčasné trendy, konkrétne príklady zo sveta alebo Slovenska
- energetika

Poľnohospodárstvo

- význam poľnohospodárstva, základné pojmy a rozdelenie
- tradičné a moderné poľnohospodárstvo – charakteristika, lokalizácia, príklady
- typy poľnohospodárskej krajiny

Doprava

- význam a úlohy dopravy
- jednotlivé druhy dopravy
- všeobecné smery vývoja dopravy vo svete, dopravné systémy jednotlivých regiónov sveta – charakteristika, príklady v atlase
- vplyv dopravy na životné prostredie

Cestovný ruch

- význam cestovného ruchu
- druhy a formy cestovného ruchu, oblasti cestovného ruchu
- konkrétne príklady zo sveta alebo Slovenska

Zahraničný obchod

- základné termíny a pojmy
- dohody o voľnom obchode a organizácie

GEOEKOLÓGIA A ENVIRONMENTALISTIKA

- krajinná sféra Zeme, jej hranice
- prírodná krajina a jej premena na kultúrnu krajinu, jednotlivé stupne tejto premeny
- znečistenie vody, pôdy, ovzdušia – zdroje a spôsoby znečistenia, charakteristika, vysvetlenie pojmov s tým súvisiacich
- ekosystémy Zeme - dôsledky vplyvu človeka
- chránené územia a zabezpečenie ich ochrany

POLITICKÁ A REGIONÁLNA GEOGRAFIA SVETA

- politicko-hospodárske združenia sveta, ich charakteristika, význam
- združenia, ktorých členom je Slovensko
- zmeny na politickej mape sveta po 1.a 2.svetovej vojne
- geopolitické postavenie Slovenska v 20.storočí
- politické systémy, typy vlády, štátoprávne usporiadania – konkrétne príklady štátov

Austrália

- prírodné pomery Austrálie – charakteristika (klíma, povrch, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo) – orientácia na mape

Oceánia

- rozdelenie a základná charakteristika

Afrika

- prírodné pomery Afriky – charakteristika (klíma, povrch, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, národné parky, ...)
- regióny Afriky – severná, západná, stredná, východná, južná – porovnávanie regiónov z hľadiska prírodných podmienok a socioekonomických podmienok
- vybrané štáty Severnej a Južnej Afriky – charakteristika a porovnanie

Amerika

- osídľovanie Ameriky
- rozmiestnenie a štruktúra obyvateľstva Ameriky
- prírodné pomery Severnej a Latinskej Ameriky – charakteristika (klíma, povrch, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo) – orientácia na mape

- charakteristika vybraných štátov Severnej Ameriky a oblastí Južnej Ameriky z prírodného aj socioekonomického hľadiska

Ázia

- prírodné pomery Ázie – charakteristika (klíma, povrch, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo)
- komplexná charakteristika vybraného štátu Južnej a Východnej Ázie (prírodné podmienky, obyvateľstvo, hospodárstvo)

Európa

- regióny Európy – porovnávanie regiónov z hľadiska prírodných a socioekonomických podmienok
- komplexná charakteristika vybraných štátov Európy (prírodné podmienky, obyvateľstvo, hospodárstvo)

Arktída a Antarktída

- charakteristika a využitie týchto oblastí

GEOGRAFIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- rozloha, hranice a poloha Slovenska z rôznych hľadísk
- prírodné pomery Slovenska – charakteristika a práca s mapami (klíma, povrch a reliéf, pôda, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia)
- ochrana prírody SR
- obyvateľstvo a sídla (počet, hustota, rozmiestnenie, sčítania obyvateľstva, najväčšie mestá a ich lokalizácia...)
- vývoj a štruktúra hospodárstva na Slovensku
- sektory národného hospodárstva, dôraz na strojársku výrobu
- poľnohospodárstvo SR – základná charakteristika, trendy a problémy
- poľnohospodárske oblasti SR
- lokalizačné činitele jednotlivých odvetví priemyslu na Slovensku
- doprava na Slovensku – jednotlivé druhy dopravy – rozmiestnenie, pozitíva, negatíva
- zahraničný obchod Slovenska – export, import
- turizmus na slovensku
- Slovensko a Európska únia – vstup, výhody, nevýhody členstva